

คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เขต
พื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

The Quality of Work Life of Teachers Affecting Academic Administration of
Educational Institutions in the Three Southern Border Provinces Area

เท็ดศักดิ์ ทิพย์ล้อย

Therdsak Thiplui

รองศาสตราจารย์ ดร.จรัส อติวิทยาภรณ์

Assoc. Prof. Dr. Jaras Atiwithayaporn

มหาวิทยาลัยหาดใหญ่, ประเทศไทย

Hatyai University, Thailand

E-mail: therdsak.thi031@hu.ac.th

Received: 5 May 2025; Revised: 19 December 2025; Accepted: 20 December 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ 2) เพื่อศึกษาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ 3) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ซึ่งอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 331 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ความถี่ และค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า 1) คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 2) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และ 3) คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ในภาพรวม ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ส่งผลทางบวก มีค่า ($R = 0.830$) และมีค่า ($R^2 = 0.688$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

คำสำคัญ: คุณภาพชีวิตในการทำงาน, การบริหารงานวิชาการ, สามจังหวัดชายแดนใต้

Abstract

This research aims to 1) study the quality of working life of teachers in the three southern border provinces of Thailand, 2) study the academic administration of schools in the three southern border provinces of Thailand, and 3) study the impact of the quality of working life of teachers on the academic administration of schools in the three southern border provinces of Thailand. The sample group consisted of 331 teachers from schools in the three southern border provinces of Thailand under the Office of Secondary Educational Service Areas, academic year 2023. The research instrument was a questionnaire. The statistical methods used were frequency and percentage, mean, standard deviation, and multiple regression analysis.

The research results found that 1) the quality of working life of teachers in the three southern border provinces was at a high level overall, 2) academic administration of educational institutions in the three southern border provinces was at a high level overall, and 3) teachers' quality of working life overall affected academic administration of educational institutions in the three southern border provinces overall. Using multiple regression analysis, the results showed a positive effect with a value of $(R = 0.830)$ and a value of $(R^2 = 0.688)$ that was statistically significant at the .01 level, which showed that teachers' working life quality affected academic administration of educational institutions in the three southern border provinces.

Keywords: Quality of Work Life, Academic Administration, Three Southern Border Provinces

บทนำ

การศึกษาเป็นกระบวนการที่มุ่งพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีทักษะต่าง ๆ ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษาต้องมีความรู้ ความสามารถ และทักษะในการคิด ทำ และแก้ไขปัญหา เพราะการบริหารและการจัดการศึกษาเป็นภารกิจหลักของทุกฝ่ายในหน่วยงานการศึกษา การศึกษายังเป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตที่ช่วยพัฒนาบุคคลให้มีความรู้และทักษะทางวิชาการอย่างมีประสิทธิภาพตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 5 มาตรา 54 รัฐมีหน้าที่ให้เด็กทุกคนได้รับการศึกษาภาคบังคับ 12 ปี ตั้งแต่ก่อนวัยเรียนจนจบการศึกษาภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เสียค่าใช้จ่าย และต้องให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ร่างกาย จิตใจ วินัย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา ก่อนเข้ารับการศึกษา สอดคล้องกับปิยะนัทร ว่องพัฒน์วงศ์ (2566) ได้กล่าวว่าการบริหารงานวิชาการจึงเป็นงานที่มีความสำคัญและเป็นหัวใจของสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษาครูและบุคลากรทุกระดับเป็นกระบวนการถ่ายทอดความรู้ตามความมุ่งหมายของสถานศึกษาและเป็นเครื่องชี้วัดความสำเร็จและศักยภาพของผู้บริหารเพื่อให้เป็นไปตามเป้าประสงค์ของหลักสูตรและตามเป้าประสงค์ของการศึกษาเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียน และจากการศึกษาของ ปารณี เพชรสีช่วง (2561) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา ผลการวิจัยพบว่าปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 อยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ คือ ผู้บริหาร ครูผู้สอน สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและชุมชน จะเห็นว่าครูเป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาและควรให้ความสำคัญ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้เน้นความสำคัญของครูอาจารย์ ไว้ในหมวดที่ 7 ว่าด้วย ครู อาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ในมาตรา 55 มีกฎหมายว่าด้วยเงินเดือน ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสิทธิประโยชน์เกื้อกูลอื่น สำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีรายได้ที่เพียงพอและเหมาะสมกับฐานะทางสังคมและวิชาชีพ สอดคล้องกับ วิจิตร อุ่นชัย (2566) ได้กล่าวไว้ว่า ครูเป็นทรัพยากรที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารจึงจำเป็นต้องเอาใจใส่และช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้มีการปฏิบัติงานอย่างเต็มความสามารถ มีประสิทธิภาพ มีขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน มีคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ดี มีความผูกพันต่อองค์กรเพราะครูจะปฏิบัติงานด้วยความเต็มใจทุ่มเททั้งกำลังกาย กำลังความคิด อุทิศเวลา ดังนั้นสถานศึกษาต้องหาแนวทางให้ครูมีความรู้สึกเป็นพวกเดียวกัน ยอมรับเป้าหมายและค่านิยมของสถานศึกษา และปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทของตนด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร และในองค์กรคนเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดหากขาดคนองค์กรก็ไม่สามารถที่จะทำงานภายใต้ระบบได้

ดังนั้น งานจะมีคุณภาพได้จะต้องเกิดจากความสร้างสรรค์ของคนทำงานที่มีคุณภาพ ทรัพยากรบุคคลนับเป็นหัวใจแห่งความสำเร็จขององค์กรไม่ว่าจะปฏิบัติหน้าที่อยู่ในระดับใด ๆ ทุกคนเปรียบเสมือนฟันเฟืองของจักรกลที่ช่วยขับเคลื่อนองค์กรก้าวไปสู่เป้าหมายแห่งความสำเร็จ แต่จะอย่างไรให้ทุกคนในองค์กรอุทิศแรงใจในการทำงานพร้อมฟันเฟืองอุปสรรคและรวมยินดีกับองค์กรให้ได้ยาวนานที่สุดในแต่ละวันคนเราต้องใช้ชีวิตอยู่กับการทำงานมากกว่าหนึ่งในสามของเวลาทั้งหมด องค์กรจึงเหมาะสมที่จะเป็นจุดเริ่มต้นของการสร้างคุณภาพชีวิตของคนทำงานให้เกิดขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2559)

สามจังหวัดชายแดนใต้ ได้แก่ จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลา เป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา ภาษาและวัฒนธรรมซึ่งแตกต่างจากพื้นที่อื่นในประเทศไทยหรือเรียกว่า สังคมพหุวัฒนธรรม โดยมีกลุ่มวัฒนธรรมชาวไทยมุสลิมภาคใต้ ชาวไทยถิ่นใต้ และชาวไทยเชื้อสายจีนที่จะต้องเรียนรู้และอยู่ร่วมกันอย่างสมานฉันท์โดยมีวัฒนธรรมไทยกลางเป็นวัฒนธรรมหลักประจำชาติเช่นเดียวกัน (สิทธิชัย ทองมาก, 2560) ช่วงระยะเวลาที่ผ่านมาจังหวัดชายแดนภาคใต้ต้องเผชิญความขัดแย้งความรุนแรงและเกิดความไม่สงบมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสถานการณ์ความรุนแรงตั้งแต่ พ.ศ. 2547 เป็นต้นมา โดยลักษณะปัญหาที่เกิดขึ้นยังคงน่าปัจจัยชาติพันธุ์ ศาสนา วัฒนธรรมและประวัติศาสตร์ มาเป็นเงื่อนไขในการสร้างความชอบธรรมในการใช้ความรุนแรง ประกอบกับผลทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลาของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564-2565 พบว่าจังหวัดนราธิวาส ปีการศึกษา 2564 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรวม 4 รายวิชา ดังนี้ ระดับจังหวัด เท่ากับ 28.14 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม 4 รายวิชา, ระดับศรภ.7 เท่ากับ 28.57, และระดับประเทศ เท่ากับ 34.56, ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยรวม 5 รายวิชาดังนี้ ระดับจังหวัดเท่ากับ 25.33 ต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม 5 รายวิชา, ระดับ ศรภ.7 เท่ากับ 25.69, และระดับประเทศเท่ากับ 31.75 (สำนักศึกษาธิการจังหวัดนราธิวาส, 2567) จังหวัดปัตตานี ปีการศึกษา 2565 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรวม 4 รายวิชาดังนี้ ระดับจังหวัด ต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

รวม 4 รายวิชา, ระดับศรภ.7 เท่ากับ 28.63 และระดับประเทศ เท่ากับ 35.68, ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยรวม 5 รายวิชาดังนี้ ระดับจังหวัดต่ำกว่าค่าเฉลี่ยรวม 5 รายวิชา, ระดับ ศรภ.7 เท่ากับ 25.25 และระดับประเทศ เท่ากับ 30.04 (สำนักศึกษาธิการจังหวัดปัตตานี, 2567) และจังหวัดยะลา ปีการศึกษา 2564 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเฉลี่ยรวม 4 รายวิชา ดังนี้ ระดับประเทศเท่ากับ 34.56 ต่ำกว่าระดับประเทศ, ระดับเขตพื้นที่ เท่ากับ 33.43 และระดับ สพฐ. เท่ากับ 34.84 ต่ำกว่าระดับ สพฐ. ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีค่าเฉลี่ยรวม 5 รายวิชาดังนี้ ระดับประเทศ เท่ากับ 31.75 ต่ำกว่าระดับประเทศ, ระดับเขตพื้นที่ เท่ากับ 29.79 และระดับ สพฐ.เท่ากับ 32.38 ต่ำกว่าระดับ สพฐ.(สำนักศึกษาธิการจังหวัดยะลา, 2567) ซึ่งจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาจังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลา ของชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2564-2565 จะเห็นว่ามีความแตกต่างค่าเฉลี่ยรวมต่ำกว่าเกณฑ์จึงจำเป็นต้องเร่งยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนซึ่งการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาจะมีส่วนทำให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลและสร้างผู้เรียนให้มีความพร้อม

จากทั้งหมดที่ได้กล่าวมาไม่ว่าจะเป็นผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าเกณฑ์และจากสถานการณ์ความไม่สงบที่ยืดเยื้อมาเป็นเวลานานซึ่งส่งผลกระทบต่อระบบการศึกษาและการปฏิบัติงานของครูเพราะครูถือเป็นปัจจัยในการขับเคลื่อนงานวิชาการของสถานศึกษาเพื่อให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาหัวข้อ “คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้” เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาในเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้อย่างแท้จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้
- 2) เพื่อศึกษาการบริหารวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้
- 3) เพื่อศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู ในสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ซึ่งอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2566 ทั้งหมด 46 โรงเรียน ทั้งหมด 2,315 คน จำแนกเป็นจังหวัดนราธิวาส จำนวน 850 คน, จังหวัดปัตตานี จำนวน 792 คน และจังหวัดยะลา จำนวน 673 คน

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ซึ่งอยู่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2566 จำนวน 331 ตัวอย่าง ได้จากการเปรียบเทียบตารางขนาดกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน โดยกำหนดวิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้นภูมิ และใช้การสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีจับสลากแบบไม่ใส่คืนของแต่ละจังหวัด

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาจากแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยต่าง ๆ และส่วนหนึ่งดัดแปลงแบบสอบถามของงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้แบ่งเป็น 2 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 5 ด้าน ได้แก่ การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม ความมั่นคง ความก้าวหน้าและสวัสดิการในการทำงาน สภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย การพัฒนาความสามารถของบุคคล และการบูรณาการทางสังคม เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คำถาม จำนวน 26 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ จำนวน 6 งาน ได้แก่ การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การนิเทศการศึกษา การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) คำถาม จำนวน 34 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

1) ศึกษาหลักการแนวคิดทฤษฎี จากเอกสารและงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่จะศึกษา เพื่อยืนยันศัพท์เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามและบางส่วนดัดแปลงจากข้อคำถามจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) สร้างแบบสอบถามตามกรอบแนวคิดของการศึกษาแล้วเสนออาจารย์ที่ปรึกษา เพื่อขอความเห็นชอบและตรวจสอบความถูกต้องของเนื้อหา ภาษา สาระสำคัญ และจำนวนข้อคำถามให้สอดคล้องกับจุดประสงค์และนิยามศัพท์

3) นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาความสอดคล้อง ค่าเฉลี่ย IOC ของเนื้อหา โดยเลือกข้อที่มีค่า IOC มากกว่า 0.67 ขึ้นไป ถือว่าข้อคำถามนั้นสอดคล้องตามวัตถุประสงค์สามารถนำไปใช้ได้จากการหาความเที่ยงตรงของแบบสอบถามได้

4) นำแบบสอบถามที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบและแก้ไขเรียบร้อยแล้ว นำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาอีกครั้ง

5) นำแบบสอบถามที่สมบูรณ์ไปทดลองใช้ (Try out) กับสถานศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alfa - coefficient) ของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ค่า 0.70 ขึ้นไป ถือว่าแบบสอบถามมีความเชื่อมั่น ซึ่งแบบสอบถามงานวิจัยครั้งนี้ ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ประกอบด้วย 5 ด้าน รวมทั้งหมด 26 ข้อคำถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.941 และ ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ประกอบด้วย 6 ด้าน รวมทั้งหมด 34 ข้อคำถาม มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.981 6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองใช้แล้วมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์อีกครั้ง ก่อนนำไปใช้เก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างของงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยมีขั้นตอน ดังนี้

1) ติดต่อขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์และศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยหาดใหญ่เพื่อขอความร่วมมือไปยังผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา (สพม.) จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดของตนเพื่อตอบแบบสอบถามการวิจัย

2) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปยังผู้อำนวยการสถานศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดนราธิวาส จังหวัดปัตตานีและจังหวัดยะลา และขอความอนุเคราะห์ในการแจกแบบสอบถามให้กับครูในสถานศึกษาซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่าง

3) ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามกับผู้บริหารสถานศึกษากลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือแจกแบบสอบถามให้กับครู หลังจากนั้นประมาณ 2 สัปดาห์ผู้วิจัยจะติดต่อขอรับแบบสอบถามคืน ส่วนแบบสอบถามที่ยังไม่ได้รับคืนในครั้งแรก ผู้วิจัยจะติดตามและประสานขอรับแบบสอบถามจากสถานศึกษาอีกครั้ง

4) เมื่อได้รับแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยจะดำเนินการตรวจสอบความถูกต้องและสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถาม เพื่อนำไปดำเนินการวิเคราะห์ทางสถิติและสรุปผลตามขั้นตอนของการวิจัยต่อไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1) สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ ได้แก่ 1) การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (IOC) ด้วยวิธีหาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ 2) การหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค

2) สถิติพื้นฐานที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

3) สถิติที่ใช้ในการทดสอบข้อตกลงเบื้องต้น (Hair and et. al., 2010) ดังนี้ 1) การมีข้อมูลลักษณะการแจกแจงเป็นโค้งปกติ (Normality) และตัวแปรอิสระและตัวแปรตามมีความสัมพันธ์เชิงเส้น (Linearity) โดยพิจารณาผ่านกราฟการกระจายจุด Scatter plot ซึ่งจุดข้อมูลควรกระจายตัวเรียงเป็นแนวเส้นตรง หรือมีรูปแบบที่บ่งชี้ถึงความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างตัวแปรพยากรณ์และตัวแปรเกณฑ์ จะสามารถสรุปได้ว่าข้อมูลลักษณะการแจกแจงเป็นโค้งปกติ 2) ทดสอบความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนคงที่ที่ต้องมีความเป็นเอกภาพ (Homoscedasticity) และข้อมูลไม่มี Outliers โดยพิจารณาผ่านแผนภาพการกระจาย Scatter Plot หากค่าความคลาดเคลื่อนเปลี่ยนแปลงใกล้ศูนย์ หรือมีการเปลี่ยนแปลงในช่วงแคบ จะสามารถสรุปได้ว่า ค่าแปรปรวนของความคลาดเคลื่อนที่เกิดจากการพยากรณ์นั้นเป็นค่าคงที่ 3) ตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวไม่มีความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้นสูง โดยพิจารณาค่า Tolerance และ Variance Inflation Factor (VIF) ถ้าค่า Tolerance ยังมีค่าเข้าใกล้ 1 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์นั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรพยากรณ์อื่น ๆ ในระดับต่ำ แต่ถ้ามีค่าเข้าใกล้ 0 แสดงว่าตัวแปรพยากรณ์นั้นมีความสัมพันธ์กับตัวแปรพยากรณ์อื่น ๆ ในระดับสูง และถ้ามีค่าต่ำกว่า 0.1 แสดงว่ามีปัญหาเกี่ยวกับ Multicollinearity ขั้นรุนแรง และค่า Variance Inflation Factor (VIF) ควรมีค่าไม่เกิน 10 จะสามารถสรุปได้ว่าตัวแปรพยากรณ์แต่ละตัวไม่มีความสัมพันธ์พหุร่วมเชิงเส้นสูง 4) ค่าความคลาดเคลื่อนแต่ละค่าเป็นอิสระกัน (Autocorrelation) โดยพิจารณาค่า Durbin-Watson มีค่าเข้าใกล้ 2 กล่าวคือ มีค่าอยู่ในช่วง 1.50 – 2.50 จะสามารถสรุปได้ว่าค่าความคลาดเคลื่อนมีความเป็นอิสระกัน 4. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ การ

วิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเป็นขั้นตอน (Enter Regression Analysis) ด้วยการนำตัวแปรเข้าสมการถดถอย โดยวิธี Enter มีการกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$, S.D. = 0.24) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การบูรณาการทางสังคม มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.46) รองลงมา คือ ความมั่นคง ความก้าวหน้าและสวัสดิการในการทำงาน ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.40) และน้อยที่สุด คือ การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม ($\bar{X} = 3.50$, S.D. = 0.54) สภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย ($\bar{X} = 3.88$, S.D. = 0.39) และการพัฒนาความสามารถของบุคคล ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.35) ตามลำดับ

2. การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.19$, S.D. = 0.45) รองลงมา คือ การนิเทศการศึกษา ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.40) และน้อยที่สุดมีค่าเท่ากัน คือ การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.40) และการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.91$, S.D. = 0.29) การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = 0.42) การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา ($\bar{X} = 3.99$, S.D. = 0.44) ตามลำดับ

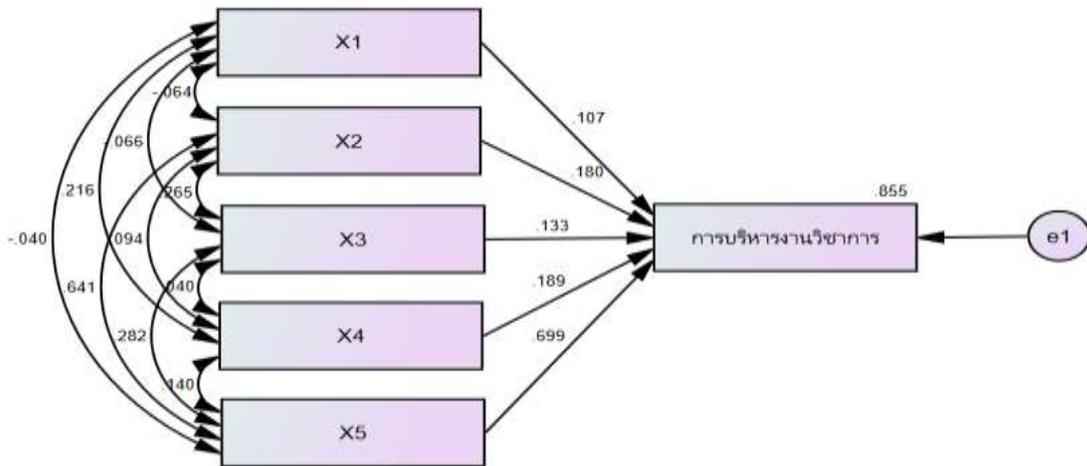
3. การวิเคราะห์คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ผลการวิเคราะห์พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ในภาพรวม ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ส่งผลทางบวก มีค่า ($R = 0.830$) และมีค่า ($R^2 = 0.688$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

ภาพที่ 1 คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในภาพรวม 5 ด้าน ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในภาพรวมทั้ง 6 ด้านของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ทั้ง 5 ด้านส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในภาพรวม(Y) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยการบูรณาการทางสังคม(X5) ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการโดยภาพรวมมากที่สุด (β) เท่ากับ 0.699 รองลงมาได้แก่ การพัฒนาความสามารถของบุคคล(X4) (β) เท่ากับ 0.189 ความมั่นคง ความก้าวหน้าและสวัสดิการในการทำงาน(X2) (β) เท่ากับ 0.180 สภาพแวดล้อมที่มีความ

ปลอดภัย(X3) (β) เท่ากับ 0.133 และการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม(X1) (β) เท่ากับ 0.107 ตามลำดับ

ภาพที่ 2 ความสัมพันธ์ระหว่างคุณภาพชีวิตในการทำงานของครู จำนวน 5 ด้าน ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ในภาพรวม

การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณระหว่างตัวแปรในการพยากรณ์คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ด้วยการนำตัวแปรเข้าสมการถดถอย โดยวิธี Enter มีการกำหนดระดับนัยสำคัญที่ระดับ .01 พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอยู่ในระดับสูง ($r = 0.830$) ตัวแปรสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 68.8 ($R^2 = 0.688$) และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ผลการทดสอบเงื่อนไขของการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ พบว่า การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม(X1) ความมั่นคง ความก้าวหน้าและสวัสดิการในการทำงาน(X2) สภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย(X3) การพัฒนาความสามารถของบุคคล (X4) และการบูรณาการทางสังคม (X5) มีอิทธิพลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้และมีค่าคงที่ (Constant) อยู่ที่ 0.507 โดยสามารถเขียนสมการถดถอยได้ดังนี้

สมการความสัมพันธ์ในรูปคะแนนดิบการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ = $0.507 + (0.058 \text{ การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม}) + (0.130 \text{ ความมั่นคง ความก้าวหน้าและสวัสดิการในการทำงาน}) + (0.099 \text{ สภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย}) + (0.157 \text{ การพัฒนาความสามารถของบุคคล}) + (0.441 \text{ การบูรณาการทางสังคม})$

สมการความสัมพันธ์ในรูปคะแนนมาตรฐาน การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ = $(0.107 \text{ การให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม}) + (0.180 \text{ ความมั่นคง ความก้าวหน้าและสวัสดิการในการทำงาน}) + (0.133 \text{ สภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย}) + (0.189 \text{ การพัฒนาความสามารถของบุคคล}) + (0.699 \text{ การบูรณาการทางสังคม})$

อภิปรายผล

จากการศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้สามารถนำมาอภิปรายผล ได้ดังนี้

1) คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การบูรณาการทางสังคม ความมั่นคง ความก้าวหน้าและสวัสดิการในการทำงาน การพัฒนาความสามารถของบุคคล สภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย และการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม เมื่อพิจารณารายด้าน การบูรณาการทางสังคม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้มีความสัมพันธ์ที่ดีกับสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน มีบรรยากาศภายในสถานศึกษาที่เอื้อต่อการทำงานร่วมกัน และมีการสนับสนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐและองค์กรพัฒนาเอกชนซึ่งต้องร่วมมือกันเพื่อบูรณาการพัฒนาด้านการศึกษาตามนโยบายของรัฐบาล รองลงมา คือ ความมั่นคง ความก้าวหน้าและสวัสดิการในการทำงาน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้มีความรู้สึกมั่นคงในอาชีพรับราชการครู เพราะมีความก้าวหน้าในการรับราชการ และมีโอกาสในการสอบเลื่อนตำแหน่งผู้บริหาร อีกทั้งยังมีนโยบายสนับสนุนจากภาครัฐ เช่น ได้รับเงินเพิ่มพิเศษ การลดระยะเวลาในการรับราชการ ทำให้ได้รับสิทธิประโยชน์เพิ่มขึ้นและมีโอกาสในการเติบโตในสายงานด้านการศึกษา การพัฒนาความสามารถของบุคคล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้มีโอกาสในการพัฒนาตนเองทั้งในด้านการพัฒนาทักษะ ความรู้ และศักยภาพของตนเองผ่านการฝึกอบรม การศึกษาต่อ และกิจกรรมพัฒนาวิชาชีพ ซึ่งเกิดจากความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและเอกชนภายนอกที่เข้ามาร่วมมือกันพัฒนาระบบการศึกษาของคนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ สภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมาตรการรักษาความปลอดภัยจากภาครัฐซึ่งสร้างความเชื่อมั่นให้กับครูในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้มากขึ้น ประกอบกับสถานการณ์ความมั่นคงในพื้นที่เริ่มดีขึ้นสามารถดำรงชีวิตได้อย่างปกติสุข และการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ยังมีความรู้สึกค่าตอบแทนที่ได้รับไม่เหมาะสมกับสภาพที่เป็นอยู่ เช่น ภาระงานที่เพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นด้านเอกสารและการบริหารงานต่าง ๆ สถานการณ์ความไม่สงบในพื้นที่ สภาพเศรษฐกิจและค่าครองชีพในปัจจุบันที่ไม่สัมพันธ์กับรายได้ ถึงแม้ว่าจะได้รับค่าตอบแทนพิเศษและมีการปรับขึ้นเงินเดือนขึ้นพื้นฐานตามนโยบายของรัฐบาลแต่ก็ยังได้ไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พัชรนันท์ เกียรติภูมิพัฒน์ (2566) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตการทำงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อแยกพิจารณาในรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ชีวิตการทำงานที่มีความเกี่ยวข้องต่อสังคม การบูรณาการทางสังคม การทำงานที่อยู่บนพื้นฐานของรัฐธรรมณู โอกาสในความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ความสมดุลระหว่างชีวิตกับการทำงาน โอกาสที่ได้ใช้และพัฒนาความสามารถของตนเอง ความปลอดภัยและสุขลักษณะของการทำงาน และค่าตอบแทนที่เพียงพอและเป็นธรรม และสอดคล้องกับงานวิจัยของสุพาสนา ศิริเลิศ (2567) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันองค์กรของข้าราชการครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี ผลการวิจัยพบว่าระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของข้าราชการครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัศึกษานนทบุรีทั้ง 8 ด้าน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่าอยู่ในระดับ

มาก 7 ด้าน โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ความภูมิใจในองค์กร รองลงมาคือธรรมเนียมในองค์กรมาก การพัฒนาความสามารถของผู้ปฏิบัติงาน บุรณาการสังคม ความปลอดภัยในที่ทำงาน และ ความก้าวหน้าและความมั่นคงในงาน ตามลำดับ และพบว่าอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและเป็นธรรม

2. การบริหารวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สามารถเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา เมื่อพิจารณารายด้าน การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในพื้นที่มีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญที่มีผลต่อคุณภาพของการศึกษาโดยตรง สถานศึกษาในพื้นที่หลายแห่งให้ความสำคัญกับการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่ทันสมัยและเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ และในสถานศึกษาบางพื้นที่ที่มีประชากรใช้ภาษามลายูถิ่นร่วมกับภาษาไทยมีการให้ครูผู้สอนสามารถสื่อสารสองภาษา การนิเทศการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสถานศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ให้ความสำคัญกับการนิเทศการศึกษาเพราะถือเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ช่วยให้การบริหารวิชาการดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการช่วยพัฒนาครูให้สามารถปรับปรุงการสอนและนำแนวทางที่เหมาะสมไปใช้ในห้องเรียนได้ดีขึ้น การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนปรับแนวทางตามความหลากหลายของบริบททางสังคมและวัฒนธรรมในแต่ละพื้นที่ของสามจังหวัดชายแดนใต้เพื่อดำเนินงานให้เหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนและชุมชน การวัดผล ประเมินผลและดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนโดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะมีการวัดผลและประเมินผลที่เป็นระบบเพราะเป็นเครื่องมือที่ช่วยให้ครูสามารถประเมินผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้อย่างถูกต้องและเหมาะสมมีการจัดการข้อสอบมาตรฐานให้เหมาะสมกับนักเรียนในแต่ละพื้นที่ เนื่องจากลักษณะของนักเรียนอาจแตกต่างกันในด้านภาษาและวัฒนธรรม การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็น เพราะสถานศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้มีการส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีในการเรียนรู้และให้นักเรียนมีโอกาสเข้าถึงเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และสถานศึกษายังส่งเสริมให้ครูนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ในกระบวนการเรียนรู้มากขึ้น ซึ่งได้รับการสนับสนุนจากหน่วยงานภายนอกทั้งภาครัฐและเอกชน การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะจัดทำหลักสูตรที่สอดคล้องกับบริบทของพื้นที่และความต้องการของนักเรียน โดยเฉพาะในเรื่องของพฤติกรรมและวัฒนธรรมและความแตกต่างทางศาสนา ซึ่งจะเห็นได้ว่าสถานศึกษาหลายแห่งมีการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจในอัตลักษณ์ของชุมชนและวัฒนธรรมของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปารณี เพชรสีช่วง (2561) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14 จังหวัดพังงา ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ การวัดผลและการประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การนิเทศการศึกษา และการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับ ดังนี้ ผู้บริหาร ครูผู้สอน สภาพแวดล้อมของสถานศึกษาและชุมชนปัจจัยที่ส่งผลต่อการ

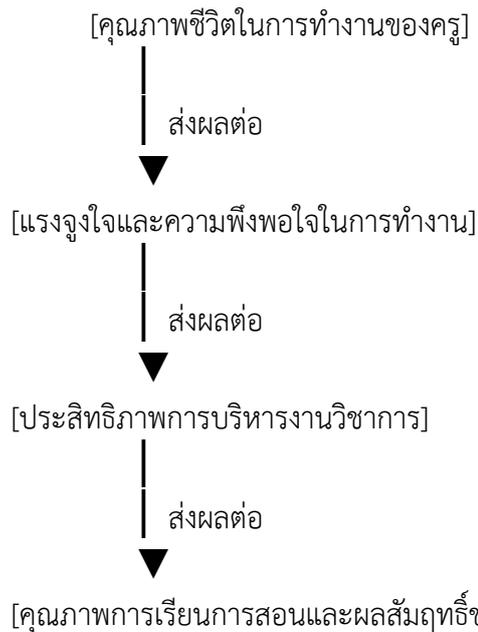
บริหารวิชาการมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 14 คือ ปัจจัยด้านผู้บริหาร (X1) ปัจจัยด้านครูผู้สอน (X2) และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อม ของสถานศึกษา (X3) และสอดคล้องกับงานวิจัยของนนุช อินทรโคกสูง (2665) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ระดับการบริหารวิชาการของ โรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการมีความสัมพันธ์ กันทางบวก โดยมี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง 0.61-1.00 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ปัจจัยด้าน ผู้ปกครองและชุมชน (X3) ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X1) ด้านงบประมาณ (X4) ด้านสื่อและเทคโนโลยี (X6) และ ด้านครูผู้สอน (X2) ส่งผลต่อการบริหารวิชาการของโรงเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สามารถพยากรณ์ การบริหารวิชาการของโรงเรียนได้ร้อยละ 64.00

3. ผลวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดน ใต้พบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ทั้ง 5 ด้าน ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เขตพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนใต้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ในทางบวก ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ โดย การบูรณาการทางสังคม ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ มากที่สุด รองลงมา คือ การพัฒนาความสามารถของบุคคล ความมั่นคง ความก้าวหน้าและสวัสดิการในการทำงาน สภาพแวดล้อมที่มีความปลอดภัย และการให้ค่าตอบแทนที่เหมาะสมและยุติธรรม ทั้งนี้อาจเป็นผลมาจากการสร้าง เครือข่ายความร่วมมือระหว่างครู บุคลากรทางการศึกษาและหน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนในพื้นที่สาม จังหวัดชายแดนใต้ที่มีบทบาทสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการ มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการทำงานเป็นทีมของ ครูส่งผลให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และยังมีพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับบริบทของ นักเรียนแต่ละพื้นที่ นอกจากนี้ ยังมีการพัฒนาศักยภาพของครูผ่านการอบรมและพัฒนาวิชาชีพซึ่งมีส่วนสำคัญต่อ การบริหารงานวิชาการ ทำให้ครูที่ได้รับโอกาสพัฒนาทักษะสามารถออกแบบการเรียนการสอนและหลักสูตรให้ ทันสมัยและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียนมากขึ้น อีกทั้งครูยังรู้สึกว่ามีconfidenceในอาชีพและได้รับ สวัสดิการที่ดีทำให้สามารถมุ่งเน้นพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างเต็มที่ สอดคล้องกับงานวิจัยของมุตตอฟา หมัด บินเฮด (2565) คุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐ อำเภอบาง แก้ว จังหวัดพัทลุง ผลการวิจัยพบว่า คุณภาพชีวิตในการทำงานของบุคลากรภาครัฐอำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง อยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือ ความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับสังคม รองลงมาคือ การบูรณาการทาง สังคมหรือการทำงานร่วมกัน การพัฒนาขีดความสามารถของบุคลากร สิทธิส่วนบุคคล ประชาธิปไตยในการทำงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ความสมดุลระหว่างชีวิตงานกับชีวิตด้านอื่น และความก้าวหน้าในหน้าที่การงาน ส่วน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ การ ทำงานมีความสำคัญต่อชีวิตมนุษย์เป็นอย่างยิ่ง การพัฒนาให้บุคลากรรู้จักปรับตัวให้มีชีวิตที่มีความสุขจากการ ทำงานเป็นสิ่งสำคัญ เพราะงานเป็นปัจจัยพื้นฐานในการดำเนินชีวิตของมนุษย์ การมีงานทำช่วยให้มนุษย์สามารถ สนองความต้องการพื้นฐานในการดำรงชีวิต เป็นแหล่งที่มาของรายได้ กำหนดสถานภาพและตำแหน่งทางสังคม อีกทั้งลักษณะของงานยังเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดคุณภาพชีวิตของมนุษย์คุณภาพชีวิตในการทำงานถือเป็นสิ่งสำคัญ อย่างยิ่ง เนื่องจากบุคลากรเป็นทรัพยากรที่มีคุณค่าและมีความสำคัญต่อองค์กร การให้ความเอาใจใส่ต่อทรัพยากร บุคคลจึงเป็นสิ่งที่ควรดำเนินการ เพราะจะส่งผลให้องค์กรประสบความสำเร็จ หากมีการให้ผลตอบแทนที่เหมาะสม

มีสวัสดิการที่สร้างความมั่นคง ให้โอกาสในการก้าวหน้าในตำแหน่งงาน รวมถึงการมอบรางวัล ประกาศเกียรติคุณ และเครื่องหมายเกียรติยศให้กับบุคลากรที่ปฏิบัติงานดีและมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ สิ่งเหล่านี้จะเป็นขวัญ กำลังใจในการปฏิบัติงานและกระตุ้นให้บุคลากรมีความกระตือรือร้น ส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจ และสร้างทัศนคติที่ดี ต่อองค์กร ซึ่งนำไปสู่ประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานที่ดีขึ้น อย่างไรก็ตาม คุณภาพชีวิตในการทำงานของแต่ละ องค์กรมีความหลากหลายและแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับลักษณะงาน รูปแบบการบริหาร ความพร้อมของอุปกรณ์ เครื่องมือ เทคโนโลยีที่จัดสรรให้กับผู้ปฏิบัติงาน รวมถึงนโยบายและงบประมาณของแต่ละหน่วยงาน ดังนั้น องค์กร จึงควรศึกษาความสอดคล้องในการพัฒนาคุณภาพชีวิตในการทำงานในแต่ละด้านให้เหมาะสมกับบุคลากรและ องค์กร เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงาน และสอดคล้องกับศศิธร กุณย์ (2566) ได้ศึกษาเรื่องคุณภาพ ชีวิตการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับคุณภาพชีวิตการทำงานของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และคุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อ ความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร มี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.955 ตัวแปรที่มีอิทธิพลในการ ทำนายสูงสุด คือด้านค่าตอบแทนที่เพียงพอและยุติธรรม ด้านสิ่งแวดล้อมที่ทำงานถูก สุขลักษณะและปลอดภัย ด้านการพัฒนาความสามารถส่วนบุคคล ด้านลักษณะการทำงานอยู่บนรากฐานของ กฎหมาย ด้านความเกี่ยวข้อง สัมพันธ์กับสังคม เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาสมุทรสาคร อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสามารถพยากรณ์ความผูกพันต่อองค์กรของ ครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร ได้ร้อยละ 91.10 และยังคงสอดคล้องกับแนวคิด คุณภาพชีวิตในการทำงานซึ่งเป็นแนวคิดในการทำงานที่เชื่อมโยงระหว่างชีวิตและการทำงานให้เกิดความสมดุลและ ความพึงพอใจ โดยมีพื้นฐานจากทฤษฎีแรงจูงใจในการทำงาน ไม่ว่าจะเป็ทฤษฎีลำดับขั้นความต้องการของมาส โลว์ (Maslow, 1970) ซึ่งระบุว่ามนุษย์มีลำดับขั้นของความต้องการ ตั้งแต่ความต้องการพื้นฐานทางกายภาพไป จนถึงความต้องการในการเติมเต็มศักยภาพของตนเอง หากบุคลากรได้รับค่าตอบแทนที่เพียงพอ มีความมั่นคงใน อาชีพ และได้รับการยอมรับ จะช่วยเสริมสร้างคุณภาพชีวิตในการทำงานให้ดีขึ้น ทฤษฎีสองปัจจัยของเฮิร์ซเบิร์ก (Herzberg, 1959) ซึ่งแบ่งปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจในการทำงานออกเป็นปัจจัยจูงใจ (Motivators) และ ปัจจัยค้ำจุน (Hygiene Factors) โดยปัจจัยค้ำจุน เช่น ค่าตอบแทน สวัสดิการ และสภาพแวดล้อมการทำงานที่ดี จะช่วยลดความไม่พึงพอใจ ขณะที่ปัจจัยจูงใจ เช่น การได้รับโอกาสพัฒนาและความก้าวหน้าในอาชีพ จะกระตุ้นให้ บุคลากรมีแรงจูงใจในการทำงานมากขึ้น และทฤษฎีการจูงใจ ERG ของอัลเดอร์เฟอร์ (Alderfer, 1972) ซึ่งปรับปรุง จากทฤษฎีของมาสโลว์ โดยแบ่งความต้องการออกเป็น 3 ระดับ ได้แก่ ความต้องการด้านอยู่รอด (Existence) ความ ต้องการด้านความสัมพันธ์ (Relatedness) และความต้องการด้านการเจริญเติบโต (Growth) ซึ่งบ่งชี้ว่างานและ ชีวิตควรผสมผสานอย่างกลมกลืน โดยต้องมีทั้งค่าตอบแทนที่เหมาะสม สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการทำงาน และ โอกาสในการพัฒนาตนเอง

องค์ความรู้ใหม่

จากการวิจัยเรื่อง คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูส่งผลกระทบต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา เขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ สามารถสรุปองค์ความรู้ใหม่ ดังนี้

คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูเป็นปัจจัยสำคัญที่สนับสนุนแรงจูงใจและความพึงพอใจในการปฏิบัติงาน ครูที่มีคุณภาพชีวิตดีจะสามารถบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่งผลโดยตรงต่อคุณภาพการเรียนการสอนและผลสัมฤทธิ์ของนักเรียน การสร้างสภาพแวดล้อมการทำงานที่เหมาะสมและการสนับสนุนทรัพยากรแก่ครูจึงเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

สรุป

- 1) คุณภาพชีวิตในการทำงานของครูเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- 2) การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก
- 3) คุณภาพชีวิตในการทำงานของครู ในภาพรวม ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการ ในภาพรวมของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ส่งผลทางบวก มีค่า $(R = 0.830)$ และมีค่า $(R^2 = 0.688)$ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ระดับ .01 ซึ่งแสดงให้เห็นว่าคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1.1 ด้านนโยบาย หน่วยงานต้นสังกัดควรกำหนดนโยบายที่มุ่งยกระดับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูอย่างเป็นรูปธรรม เช่น การลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวกับการสอน การจัดสวัสดิการที่เหมาะสม และการดูแลความปลอดภัยในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

1.2 ด้านการบริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาควรสร้างบรรยากาศการทำงานที่เอื้อต่อความสุขและแรงจูงใจของครู ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ สนับสนุนการพัฒนาวิชาชีพ และให้การยกย่องชมเชยผลงานอย่างเหมาะสม

1.3 ด้านการพัฒนาครู ควรจัดกิจกรรมพัฒนาศักยภาพครูอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านวิชาการและการดูแลสุขภาพกาย-ใจ เพื่อเสริมสร้างความพร้อมในการบริหารงานวิชาการและการจัดการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ

1.4 ด้านการบริหารงานวิชาการ ควรปรับปรุงกระบวนการบริหารงานวิชาการให้ยืดหยุ่น สอดคล้องกับบริบทพื้นที่ และสนับสนุนการทำงานเป็นทีม เพื่อให้ครูสามารถปฏิบัติงานได้อย่างเต็มศักยภาพ

1.5 ด้านการวิจัยในอนาคต ควรมีการศึกษาวิจัยเชิงลึกหรือเชิงเปรียบเทียบในบริบทพื้นที่อื่น รวมถึงศึกษาปัจจัยเพิ่มเติมที่ส่งผลกระทบต่อคุณ

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1. ควรมีการวิจัยเชิงคุณภาพร่วมกับการวิจัยในเชิงปริมาณเกี่ยวกับคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูและการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาเขตพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

2.2 ควรศึกษาคุณภาพชีวิตในการทำงานปัจจัยอื่น ๆ เช่น สวัสดิการ โอกาสความก้าวหน้าในอาชีพ ภาระงาน และแรงจูงใจในการทำงาน เพื่อหาแนวทางพัฒนาให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้

2.3 ควรศึกษานโยบายหรือมาตรการที่สามารถช่วยพัฒนาคุณภาพชีวิตของครูในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนใต้ ในรูปแบบอื่น ๆ เช่น รูปแบบการพัฒนาทางวิชาชีพ สวัสดิการที่เหมาะสม หรือแนวทางการลดภาระงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสอน เพื่อให้ข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สามารถนำไปใช้ได้จริง

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2559). แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560 – 2564).

กรุงเทพมหานคร: สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.

ปารณีย์ เพชรสีช่วง. (2561). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 14. การศึกษาค้นคว้าอิสระหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต, แขนงวิชาบริหารการศึกษา, สาขาวิชาศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ปิยะนันท์ ว่องพัฒน์วงศ์. (2566). สมรรถนะของผู้บริหารกับการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. ระดับปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

พัชรนันท์ เกียรติภูมิพัฒน์. (2566). คุณภาพชีวิตการทำงานของครูกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาราชบุรี เขต 1. วารสารสิรินธรปริทรรศน์, 24(1), 332-342.

มูสตอฟา หมัดบินเฮด. (2565). คุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานของบุคลากรภาครัฐอำเภอบางแก้ว จังหวัดพัทลุง. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต. สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- สิทธิชัย ทองมาก. (2560). กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการเพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาในสังคมพหุวัฒนธรรม สำหรับโรงเรียนมัธยมศึกษาในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, สงขลา.
- สุพาสนา ศิริเลิศ. (2565). คุณภาพชีวิตในการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครู ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาขนาดนทบุรี. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์, 13(2), 95-107.
- ศศิธร กุณย์. (2566). คุณภาพชีวิตการทำงานที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรสาคร. *Journal of Modern Learning Development*, 9(8), 450-464.
- วิจิตรา อุ่นชัย. (2566). ปัจจัยสภาพแวดล้อมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการทำงานของครูในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3. วารสารมหาวิทยาลัยมหาจุฬาราชวิทยาลัย วิทยาเขต ร้อยเอ็ด. 12(1), 175-183.
- นงนุช อินทรโคกสูง. (2665). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์. วารสารวิจัยวิชาการ. 5(5), 235-249.
- Alderfer, C. P. (1972). *Existence, relatedness, and growth: Human needs in organizational settings*. New York: Free Press.
- Hair, J. F., Black, W. C., Babin, B. J., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data analysis* (7th ed.). Pearson: New York.
- Herzberg, F. (1959). *The motivation to work*. New York: John Wiley and Sons.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*. 30(3), 607-610
- Maslow, A. H. (1970). *Motivation and personality* (2nd ed.). New York: Harper and Row Publishers.